

Zaaknummer : 01133981
Ons Kenmerk : ODH1490133
Datum : 08-01-2026

Beschikking

Omgevingswet - Flora- en fauna-activiteit

Onderwerp

Op 7 april 2025 hebben wij een aanvraag om omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit ontvangen als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet. De aanvraag is ingediend namens Stichting Tablis Wonen. De aanvraag is ingediend voor de volgende vergunningplichtige handelingen:

- het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen of het opzettelijk wegnemen van nesten van de huismus (*Passer domesticus*) en de spreeuw (*Sturnus vulgaris*) als bedoeld in artikel 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving;
- het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) als bedoeld in artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving;
- het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) als bedoeld in artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder d, van het Besluit activiteiten leefomgeving.

De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van groot onderhoud en verduurzamingswerkzaamheden aan de IJsselstraat 10 tot en met 64 (even) en Waterwegstraat 2 tot en met 16 (even) en 17 tot en met 71 (oneven) te Sliedrecht. De omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor de periode 1 juli 2026 tot en met 1 juli 2027.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit te **verlenen** aan Stichting Tablis Wonen;
- II. de in het vervolg van deze beschikking opgenomen voorschriften te verbinden aan deze omgevingsvergunning;
- III. de onder “Relevante documenten” genoemde stukken onderdeel te laten zijn van deze omgevingsvergunning;
- IV. dat deze omgevingsvergunning geldig is vanaf 1 juli 2026 tot en met 1 juli 2028.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

D.C.G. Ruseler, MSc
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Appendices

- I. Werkroute en locaties aangetroffen nest- en verblijfplaatsen
- II. Locaties tijdelijke alternatieve nest- en verblijfplaatsen

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemeen

1. De vergunninghouder dient:
 - a. de start van de flora- en fauna-activiteit (waaronder ook het ongeschikt maken) uiterlijk twee weken van tevoren te melden;
 - b. het ecologisch werkprotocol bij de startmelding mee te sturen;
 - c. relevante wijzigingen in de uitvoering uiterlijk één maand van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen; en
 - d. de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week voor de beëindiging te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen, Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres toezichtnatuur@ozhz.nl onder vermelding van 'Flora- en fauna-activiteit'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

2. De vergunninghouder dient, met inachtneming van de voorschriften in deze omgevingsvergunning, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het rapport 'Activiteitenplan Huismus, Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis IJsselstraat en Waterwegstraat te Sliedrecht' van april 2025 en de gegevens 'Memo Aanvullende informatie aanvraag omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit IJsselstraat en Waterwegstraat te Sliedrecht' en 'Ecologisch Logboek 1514: Tijdelijke voorzieningen Sliedrecht (FP1127)' van 9 september 2025 en de mail 'Re: Verzoek om aanvullende informatie, aanvraag omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, zaaknummer 01133981' van 22 oktober 2025.
3. Indien één of meerdere in voorschrift 2 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit voor de betreffende soort(en) te worden getroffen. Deze maatregelen dienen, uiterlijk één maand voorafgaand aan de uitvoering ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd. De alternatieve maatregelen mogen na goedkeuring worden toegepast.
4. De vergunninghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel en eenieder die betrokken is bij de uitvoering van het project op de hoogte is van de voorschriften en maatregelen in deze omgevingsvergunning en dat ze toegepast worden.
5. De uitvoering van alle mitigerende en compenserende maatregelen dient te worden begeleid door een ecologisch deskundige¹ op het gebied van de aangevraagde beschermde soorten.

¹ Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft en/of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en (beschermde) soorten. Deze persoon heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit of vergelijkbaar met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie. De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Deze persoon:

(her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermde) soorten;
heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk;
kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
kan aanvragen gericht op soortenbescherming opstellen of daarbij ondersteunen;
zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties of een (ecologisch) adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

6. Er dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld. Hierin dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a. de contactgegevens van de begeleidend ecologisch deskundige(n);
 - b. hoe omgegaan wordt met de voorwaarden zoals opgenomen in de voorschriften;
 - c. de locaties van de huidige verblijfplaatsen binnen het plangebied (inclusief foto- en/of kaartmateriaal);
 - d. een omschrijving en planning van de uit te voeren werkzaamheden;
 - e. de mitigerende en compenserende maatregelen (inclusief foto- en/of kaartmateriaal); en
 - f. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt.
7. Er dient door de ecologisch deskundige een logboek te worden bijgehouden van de ecologische begeleiding. Hierin dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a. een verslag van de uitvoering en begeleiding van de mitigerende en compenserende maatregelen (inclusief foto- en/of kaartmateriaal);
 - b. een overzicht van de uitgevoerde controles en de (weer)condities waaronder deze hebben plaatsgevonden; en
 - c. de ecologische onderbouwing van de vrijgave van het plangebied voor de start van de werkzaamheden.
8. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een exemplaar van deze omgevingsvergunning, het ecologisch werkprotocol en het logboek op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.
9. De voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Hiervoor geldt:
 - a. voor tijdelijke voorzieningen: binnen twee weken na de inwerkingtreding van deze omgevingsvergunning; en
 - b. voor permanente voorzieningen: minimaal één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.

Soortspecifieke voorschriften

10. De tijdelijke en permanente voorzieningen moeten voor de huismus, spreeuw, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis functioneel zijn voor de periode waarvoor deze worden ingezet. Hiertoe dienen voorzieningen minimaal één keer per jaar gecontroleerd te worden op functionaliteit en – indien nodig – op een zo kort mogelijke termijn hersteld te worden waarbij het verstoren van aanwezige huismussen, spreeuwen, gewone dwergvleermuizen en ruige dwergvleermuizen dient te worden voorkomen.
11. Na afronding van de werkzaamheden mogen de tijdelijke voorzieningen verwijderd worden wanneer aan de volgende voorwaarden is voldaan:
 - a. de permanente voorzieningen zijn functioneel;
 - b. de gewenningsperiode voor zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis is in acht genomen. Dit betreft een periode van drie maanden, waarbij enkel de maanden april tot en met oktober meetellen;
 - c. de gewenningsperiode voor de nestplaatsen van de huismus en spreeuw de soort is in acht genomen. Dit betreft een periode van drie maanden; en
 - d. de tijdelijke voorzieningen worden verwijderd:
 - i. binnen de looptijd van de vergunning; en
 - ii. onder ecologische begeleiding; en
 - iii. in de perioden zoals genoemd in voorschrift 12, lid a en voorschrift 14, lid a;
 - e. wanneer de voorzieningen in gebruik zijn, dienen deze ongeschikt gemaakt te worden conform de maatregelen in voorschriften 12 en 14.

Huismus en spreek

12. Voordat gestart mag worden met de werkzaamheden, dient de bebouwing ongeschikt gemaakt te worden voor de huismus en spreek. Aan het ongeschikt maken zijn de volgende voorwaarden verbonden:
 - a. het ongeschikt maken dient te worden uitgevoerd in de periode van 1 september tot 1 maart. Dit is buiten de kwetsbare broedperiode van de huismus en spreek. De werkzaamheden dienen binnen 7 maanden na het ongeschikt maken aan te vangen;
 - b. in aanvulling op sub a geldt, dat indien sprake is van late vervolglegels in september, met het ongeschikt maken gewacht dient te worden totdat door de ecologisch deskundige is vastgesteld dat het nest niet langer in gebruik is;
 - c. tevens mag aanvullend op sub a het ongeschikt maken niet plaatsvinden in koude periode, gedefinieerd als perioden van vijf opeenvolgende dagen waarvan drie of meer dagen met vorst;
 - d. het ongeschikt maken van de bebouwing dient te worden uitgevoerd door het verwijderen van de eerste drie rijen dakpannen of door het plaatsen van weringsborstels of vogelschroot onder de eerste rij dakpannen;
 - e. maximaal drie dagen voor aanvang van de werkzaamheden dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de ecologisch deskundige om de aanwezigheid van huismussen in de bebouwing uit te sluiten; en
 - f. na het bovenstaande controlebezoek bepaalt de ecologisch deskundige of het plangebied mag worden vrijgegeven voor het starten van de werkzaamheden.
13. In de permanente situatie wordt het dak toegankelijk gemaakt voor de huismus en spreek. Hierbij geldt als voorwaarde dat:
 - a. tenminste de eerste drie rijen dakpannen gerekend vanaf de dakgoot (tot de vierde pannenlat) toegankelijk zijn;
 - b. tenminste twee strekkende meter dak toegankelijk wordt gemaakt voor elk aangetroffen nest;
 - c. de opening die toegang biedt tot de ruimte onder de dakpannen en tussen de rijen dakpannen minimaal 3,4 centimeter hoog is;
 - d. de vrije ruimte (hoogte) onder de dakpan minimaal 8 centimeter is en bij voorkeur 10 à 12 centimeter;
 - e. de ondergrond niet glad is en voldoende grip biedt voor de huismus en spreek;
 - f. daken met een zuidelijke oriëntatie niet toegankelijk gemaakt worden;
 - g. daken met een noordelijke, oostelijke of westelijke oriëntatie geventileerd zijn doordat:
 - i) er een doorlopende luchtpouw is tussen dakbeschot en dakpannen over de hele lengte van het dak die niet volledig geblokkeerd wordt door de pannenlat op de vierde pannenrij. Dit kan bijvoorbeeld door een centimeter ventilatieruimte te laten onder deze lat;
 - ii) dakvoet en nok open zijn of geventileerd via profielen en een geperforeerde nokafwerking of open nokpan;
 - iii) geen volledig dichte folies gebruikt worden maar dampopen folies en;
 - iv) de panruimte niet afgesloten wordt met isolatiemateriaal;
 - h. bij het bepalen van de geschiktheid van de betreffende daken voor huismus en spreek, is het van belang om het aantal zonuren, de dakhelling, schaduwplekken op het dak, aanwezigheid van nabijgelegen leefgebied en de afstand tot de nestlocaties mee te nemen. Zulks ter beoordeling van de ecologisch deskundige.

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

14. Voordat gestart mag worden met de werkzaamheden, dient de bebouwing ongeschikt gemaakt te worden voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Aan het ongeschikt maken zijn de volgende voorwaarden verbonden:
 - a. het ongeschikt maken dient te worden uitgevoerd tussen 15 april tot en met 15 oktober. Dit is in de actieve periode;
 - b. het woonblok waarin de paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis is aangetroffen dient in zijn geheel ongeschikt gemaakt te worden door exclusion flaps te plaatsen op alle openingen;
 - c. indien de openingen, zoals genoemd onder sub b, van een gevel intern met elkaar in verbinding staan, is het toegestaan om deze ongeschikt te maken door middel van weringsborstels, rondschuim of compriband zonder plakranden. Dit onder de voorwaarde dat tenminste elke drie strekkende meter een exclusion flap dient te worden toegepast;
 - d. het gebruik van materialen voor het ongeschikt maken waarin vleermuizen verstrikt kunnen raken of aan vast kunnen plakken of zichzelf aan kunnen verwonden, zoals (steiger)netten, glaswol of purschuim, is niet toegestaan;
 - e. de maatregelen waarmee de bebouwing ongeschikt is gemaakt, dienen gedurende minimaal vijf dagen met gunstige weersomstandigheden te worden ingezet waarvan drie dagen aaneengesloten moeten zijn. Van een dag met gunstige weersomstandigheden is sprake als het anderhalf uur voor zonsondergang tot en met twee uur na zonsondergang minimaal 7 graden en droog is met een windkracht van maximaal 4 Bft;
 - f. na het ongeschikt maken en met inachtneming van de vereiste dagen met gunstige weersomstandigheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de ecologisch deskundige met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten;
 - g. bij het ongeschikt maken in het najaar (1 september tot en met 15 oktober) geldt aanvullend op sub e en f dat het controlebezoek uiterlijk moet zijn uitgevoerd op 15 oktober;
 - h. na het controlebezoek bepaalt de ecologisch deskundige of het plangebied mag worden vrijgegeven voor het starten van de werkzaamheden.
15. De vier permanente voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis dienen minimaal 80 centimeter hoog te zijn. Dit betekent dat de permanente voorzieningen verticaal geschakeld dienen te worden om hieraan te voldoen of dat er een alternatief type voorziening wordt geplaatst, conform het meest recent geldende Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12). Hierbij geldt dat één voorziening op dezelfde oriëntatie geplaatst dient te worden als de huidige paarverblijfplaats, de andere drie voorzieningen dienen verspreid op verschillende oriëntaties gerealiseerd te worden.

Aanwijzingen voor gebruik

- Deze omgevingsvergunning geldt alleen voor de soorten en flora- en fauna-activiteit die in dit besluit genoemd zijn en voor de werkzaamheden die conform de aanvraag uitgevoerd worden, voor zover in deze omgevingsvergunning zelf niet anders aangegeven is.
- Indien de vergunninghouder de onderhoudsverplichting van gerealiseerde maatregelen wenst over te dragen aan een derde, dan moet de vergunninghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen daarvan.
- Indien de vergunninghouder deze omgevingsvergunning wil overdragen, geldt op grond van artikel 5.37, tweede lid, van de Omgevingswet een informatieplicht. De huidige vergunninghouder dient ten minste vier weken voorafgaand aan de wijziging het bevoegd gezag hierover te informeren. Hierbij dienen de gegevens te worden verstrekt zoals genoemd in artikel 7.216 van de Omgevingsregeling.
- Indien de vergunninghouder deze omgevingsvergunning wil verlengen, dient tijdig en bij voorkeur zes maanden voorafgaand aan het aflopen van de geldigheidstermijn een aanvraag te worden gedaan via het Omgevingsloket. De aanvraag dient te voldoen aan de indieningsvereisten.

Zorgplicht en ongewoon voorval

In de Omgevingswet zijn algemene zorgplichten opgenomen voor de fysieke leefomgeving. Voor alle van nature in het wild levende planten en dieren en hun leefgebied geldt daarnaast de specifieke zorgplicht zoals opgenomen in artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving. In het kader van de specifieke zorgplicht dient onder meer rekening gehouden te worden met broedgevallen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Ook dient u rekening te houden met het onverwijld melden van een ongewoon voorval als bedoeld in artikel 11.34 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Dit geldt als er tijdens de uitvoering van flora- en fauna-activiteiten een gebeurtenis plaatsvindt die direct gevolgen heeft voor de natuur. In dat geval dient u direct contact op te nemen met de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1).

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 7 april 2025 hebben wij een aanvraag om omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit ontvangen als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet (hierna: Ow). De aanvraag is ingediend namens Stichting Tablis Wonen. De aanvraag betreft het uitvoeren van groot onderhoud en verduurzamingswerkzaamheden aan de IJsselstraat 10 tot en met 64 (even) en Waterwegstraat 2 tot en met 16 (even) en 17 tot en met 71 (oneven) te Sliedrecht met DSO-nummer 20250407 01837. De werkzaamheden staan gepland te starten op 1 september 2025 en duren naar verwachting tot uiterlijk april 2026. De omgevingsvergunning is aangevraagd voor de periode 1 juli 2026 tot en met 1 juli 2027.

Relevante documenten

Bij de aanvraag zijn de volgende gegevens ingediend, die gebruikt zijn voor de inhoudelijke beoordeling:

- Het verzoek, 7 april 2025 (ODH1355160);
- Activiteitenplan Huismus, Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis IJsselstraat en Waterwegstraat te Sliedrecht, Bureau Stadsnatuur, projectnummer 3148, april 2025 (ODH1355148);
- Notitie Onderzoek beschermde flora en fauna IJsselstraat en Waterwegstraat te Sliedrecht, Bureau Stadsnatuur, projectnummer 2996, 6 maart 2025 (ODH1355158);
- Energielabels IJsselstraat Waterwegstraat Sliedrecht (ODH1355150);
- Prestatieafspraken Sliedrecht 2025-2026 (ODH1355154);
- Detailplanning - complex 806-907 - IJsselstraat, Waterwegstraat Sliedrecht, Zwaluwebouw, 2 april 2025 (ODH1355146);
- Memo Aanvullende informatie aanvraag omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit IJsselstraat en Waterwegstraat te Sliedrecht, Bureau Stadsnatuur, projectnummer 3148-A, 9 september 2025 (ODH1503616);
- Ecologisch Logboek 1514: Tijdelijke voorzieningen Sliedrecht (FP1127), 24 april 2025 (ODH1503618);
- E-mail 'Re: Verzoek om aanvullende informatie, aanvraag omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, zaaknummer 01133981' van 22 oktober 2025 (ODH1550812).

Procedure

Reguliere voorbereidingsprocedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 16.64 van de Ow zijn toegepast op deze aanvraag. Overeenkomstig artikel 16.57 van de Ow is kennisgegeven van de aanvraag via www.officielebekendmakingen.nl.

Beslistermijn

Gelet op artikel 16.64, eerste lid, van de Ow is de termijn voor de afhandeling van de aanvraag acht weken. Met toepassing van artikel 16.64, tweede lid, van de Ow hebben wij deze termijn op 23 april 2025 met zes weken verlengd.

Volledigheid aanvraag

Na ontvangst van de aanvraag hebben wij deze getoetst op volledigheid. In de Omgevingsregeling zijn naast algemene ook specifieke indieningsvereisten opgenomen waar een aanvraag omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aan dient te voldoen. Ook hebben wij getoetst of de aangeleverde gegevens voldoende zijn voor de voorbereiding van de beschikking en het inhoudelijk beoordelen van de aanvraag.

Omdat de aanvraag onvolledig was, is op 26 augustus 2025 en 1 oktober 2025 verzocht de nog ontbrekende gegevens aan te leveren. Op 9 september 2025 en 22 oktober 2025 hebben wij de gevraagde gegevens ontvangen en is de behandeling van de aanvraag voortgezet.

Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoet aan de wettelijke indieningsvereisten en voldoende informatie bevat voor een inhoudelijke beoordeling van de gevolgen van de flora- en fauna-activiteit op de betrokken beschermde soort(en).

Bevoegd gezag

De flora- en fauna-activiteit wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 5.10, eerste lid, aanhef en onder e, van de Ow en artikel 4.6, eerste lid, aanhef en onder e, van het Omgevingsbesluit zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Participatie

De opzet en uitkomsten van het participatieproces zijn op grond van artikel 7.4 van de Omgevingsregeling onderdeel van de aanvraag. Bij deze aanvraag heeft participatie plaatsgevonden.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Ow, waarin is opgenomen dat het verboden is om aangewezen flora- en fauna-activiteiten uit te voeren zonder omgevingsvergunning. In het Bal worden deze flora- en fauna-activiteiten benoemd en zijn de beschermingsregimes opgenomen voor inheemse planten en dieren. Het eerste regime geldt voor vogels op grond van de Vogelrichtlijn. Het tweede regime geldt voor planten en dieren op basis van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn. Het derde regime beschrijft de bepalingen voor andere (nationaal beschermde) soorten. De aanvraag is tevens getoetst aan de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De omgevingsvergunning is aangevraagd voor de huismus en de spreeuw, dit zijn van nature in Nederland in het wild levende vogels welke beschermd zijn op grond van artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Paragraaf 11.2.2 van het Bal, met betrekking op de Vogelrichtlijn, bepaalt voor welke flora- en fauna-activiteiten met gevolgen voor vogels een omgevingsvergunning nodig is. Artikel 8.74j van het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van de omgevingsvergunning.

Op grond van artikel 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bal geldt een verbod op het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten zonder omgevingsvergunning voor:

- het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren, of het opzettelijk wegnemen van nesten van de huismus en de spreeuw.

De omgevingsvergunning is aangevraagd voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, dit zijn van nature in Nederland in het wild levende dieren van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn. De ruige dwergvleermuis is ook opgenomen in bijlage II bij het Verdrag van Bern.

Paragraaf 11.2.3 van het Bal, met betrekking op de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn, bepaalt voor welke flora- en fauna-activiteiten met gevolgen voor plant- en diersoorten een omgevingsvergunning nodig is. Artikel 8.74k van het Bkl geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een omgevingsvergunning.

Op grond van artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b en d, van het Bal geldt een verbod op het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten zonder omgevingsvergunning voor:

- het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis;
- het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

Op grond van artikel 8.74j en 8.74k, eerste lid, van het Bkl wordt een omgevingsvergunning slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing voor het verrichten van de activiteit bestaat;
- de activiteit nodig is omdat tenminste één van de belangen genoemd in artikel 8.74j en/of 8.74k, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl aan de orde is; en
- de activiteit niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort en de activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Tot slot geldt voor alle inheemse soorten in alle gevallen de specifieke zorgplicht (artikel 11.27 van het Bal). Het gaat dan zowel om beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten. De zorgplicht geldt ongeacht of er een vrijstelling geldt of een omgevingsvergunning is verleend. In de specifieke zorgplicht wordt bepaald dat eenieder zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, schade aan deze soorten dient te voorkomen.

Beoordeling

Natuurwaardenonderzoek en vergunningplicht

Stichting Tablis Wonen is voornemens om onderhouds- en verduurzamingswerkzaamheden uit te voeren in het plangebied gelegen aan de IJsselstraat 10 tot en met 64 (even) en Waterwegstraat 2 tot en met 16 (even) en 17 tot en met 71 (oneven) te Sliedrecht. Samengevat zijn de voorgenomen werkzaamheden als volgt:

- het demonteren van het pannendak;
- het slopen van de pannenlatten;
- het verwijderen van de schoorstenen;
- het vervangen van de door houtrot aangetaste delen dakbeschot;
- het plaatsen van nieuwe dakpannen van hetzelfde type en kleur als de bestaande;
- het aanbrengen van brandoverslagstroken bij woningscheidende wanden;
- het aanbrengen van een isolatiepakket aan de buitenzijden van het dak;
- het slopen van de dakgoten;
- het plaatsen van nieuwe, ronde, zinken dakgoten;
- het uitvoeren van buitenschilderwerk aan de houten bestaande delen van de gevel;
- het vervangen van enkel glas door isolerende beglazing;
- het plaatsen van een kast met aansluitingen aan de buitenzijde naast de voordeur ten behoeve van het aansluiten van de woningen op het warmtenet van Sliedrecht.

Om te bepalen of sprake is van een vergunningplichtige flora- en fauna-activiteit heeft natuurwaardenonderzoek plaatsgevonden. In 2024 heeft nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van de huismus, de spreeuw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis binnen het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd conform het Kennisdocument Huismus en Vleermuisprotocol (2021). De aanwezigheid van (massa)winterverblijfplaatsen in het plangebied is op voorhand uitgesloten. De aanvraag betreft grondgebonden woningen die permanent bewoond zijn. De woningen worden in de winter verwarmd ($> 18^{\circ}\text{C}$). Hierdoor wordt de temperatuur in de spouw, en van het binnen- en buitenspouwblad, te hoog om geschikt te zijn als overwinteringsverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis. Daarmee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is en de functies van het plangebied voor de huismus, de spreeuw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis voldoende in kaart zijn gebracht.

De huismus en de spreeuw zijn in het plangebied aangetroffen. In de zuidwestelijk gelegen woonblokken zijn twaalf nesten van de huismus aanwezig onder dakpannen en achter dakgoten. Onder een dakpan is tevens één nest van de spreeuw aanwezig bij de IJsselstraat. In Appendix I zijn de locaties van de aangetroffen nesten weergegeven. Met de geplande werkzaamheden gaan deze nestplaatsen verloren.

De staat van instandhouding van de spreeuw wordt zowel op landelijke als op provinciale schaal als ‘zeer ongunstig’ aangemerkt². De spreeuw behoort tot categorie 5 van de Vogelrichtlijn. De broedpaardichtheid in Sliedrecht is in 2015 relatief stabiel tot afgenomen ten opzichte van 1998³. Dat is de zwaarwegende ecologische reden dat de spreeuw voor deze vergunningaanvraag wordt gecategoriseerd als jaarrond beschermd. Deze schadelijke handelingen zijn vergunningplichtig op grond van artikel 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bal.

De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zijn in het plangebied aangetroffen. Nabij IJsselstraat 42 is een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aanwezig. De exacte locatie kon niet worden bepaald. Onder de dakpan van de kopgevel van IJsselstraat 24 en achter de dakgoot van Waterwegstraat 10 zijn twee paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis aanwezig. In Appendix I zijn de locaties van de aangetroffen verblijfplaatsen weergegeven. Van zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis is bekend dat deze in milde winters door één of enkele individuen gebruikt kunnen worden als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaan deze verblijfplaatsen verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Deze schadelijke handelingen zijn vergunningplichtig op grond van artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b en d, van het Bal.

Belangenonderbouwing

De omgevingsvergunning is aangevraagd op grond van het belang ‘de volksgezondheid of de openbare veiligheid’ zoals genoemd in artikel 8.74j, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl en ‘de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten’ zoals genoemd in artikel 8.74k, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl.

De belangen van de voorgenomen werkzaamheden zijn in de aanvraag toegelicht in het document ‘Activiteitenplan Huismus, Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis IJsselstraat en Waterwegstraat te Sliedrecht’ van april 2025 en ter onderbouwing zijn bij de aanvraag de volgende documenten aangeleverd: ‘Energielabels IJsselstraat Waterwegstraat Sliedrecht’ en ‘Prestatieafspraken Sliedrecht 2025-2026’.

Samengevat gaat het om het volgende. Het gaat in het plangebied om 64 woningen uit 1964 met gemiddeld energielabel D. De verduurzamingswerkzaamheden hebben als doel minimaal energielabel B te behalen. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de gebouwde omgeving in Nederland in 2050 energieneutraal is. Dat betekent dat er 7 miljoen huur- en koopwoningen, laagbouw en hoogbouw, rijtjeswoningen en vrijstaande huizen, energieneutraal gemaakt moeten worden. Alleen door vergaande verduurzaming van de bestaande woningvoorraad kan dit doel worden bereikt. Nederland heeft ingestemd met het Klimaatakkoord van Parijs. De opgave om de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 met 49% terug te dringen ten opzichte van 1990 is het centrale doel van dit Klimaatakkoord⁴. De geplande werkzaamheden dragen bij aan de reductie van CO₂-uitstoot en daarmee aan de internationale en nationale klimaatdoelstellingen om klimaatverandering tegen te gaan. Het terugdringen van de CO₂-uitstoot is essentieel voor het beperken van klimaatverandering en dient daarmee een groot maatschappelijk belang, onder meer op het vlak van veiligheid, natuurbescherming, welzijn en welvaart. Het verminderen van fossiele emissies leidt bovendien tot een verbeterde luchtkwaliteit en heeft daarmee een positief effect op de volksgezondheid.

De complexen binnen het plangebied zijn verouderd en voldoen derhalve niet meer aan de gestelde wettelijke eisen omtrent isolatie en ventilatie. Vocht veroorzaakt schimmels in woningen.

² [Spreeuw | Sovon Vogelonderzoek](#)

³ https://stats.sovon.nl/stats/soort_kaart/15820/A1315/veranderel/19/0/1998-2015/ZH?id=.png

⁴ <https://www.klimaatakkoord.nl/binaries/klimaatakkoord/documenten/publicaties/2019/06/28/klimaatakkoord/klimaatakkoord.pdf>

Er bestaat een samenhang tussen de aanwezigheid van vocht en schimmel in de woning enerzijds en een verhoogd voorkomen van reumatische aandoeningen en ademhalingsproblemen bij kinderen en volwassenen zoals astma, anderzijds⁵. Door de isolatie en ventilatie te verbeteren kan het binnenklimaat verbeterd worden en vochtproblemen worden verholpen. Zodoende zijn de werkzaamheden in het belang van de volksgezondheid.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat de aan de aanvraag ten grondslag gelegde wettelijke belangen voldoende zijn onderbouwd om de negatieve effecten op de huismus, de spreekw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Geen andere bevredigende oplossing

Als gevolg van de werkzaamheden ten behoeve van planmatig onderhoud en verduurzaming gaan twaalf nestplaatsen van de huismus, één nestplaats van de spreekw, één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en twee paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis verloren. In de aanvraag is aangegeven welke alternatieven zijn overwogen en is een onderbouwing gegeven waarom deze alternatieven geen andere bevredigende oplossing zijn.

Locatie

Het project is locatiegebonden aangezien het gaat om het uitvoeren van planmatig onderhoud en verduurzamingswerkzaamheden aan bestaande woningen.

Inrichting en werkzaamheden

De werkzaamheden maken deel uit van planmatig onderhoud. De laatste onderhoudsronde heeft plaatsgevonden in de jaren negentig en de voorgenomen werkzaamheden zijn nodig om de leefbaarheid van de woningen te garanderen. Met sloop en nieuwbouw als alternatieve werkwijze zouden de aangetroffen nest- en verblijfplaatsen eveneens verloren gaan. Door te kiezen voor onderhoud en verduurzamingswerkzaamheden kan qua planning rekening worden gehouden met de aanwezige natuurwaarden. Bij sloop zullen alle nest- en verblijfplaatsen in één keer verloren gaan. Om bovendien de gewenste energiebesparing te behalen, is isolatie van daken en gevels noodzakelijk. Isolatie van buitenaf is daarbij de meest effectieve werkwijze. De woningen worden aangesloten op het warmtenet van Sliedrecht. Als de woningen niet voldoende geïsoleerd worden, is het aansluiten op het warmtenet niet rendabel. Bovendien zouden de klimatologische eigenschappen van de nest- en verblijfplaatsen met isolatie van binnenuit ook worden aangetast. Wat betreft de werkzaamheden worden alle mogelijke compenserende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op de soorten te verminderen, hetgeen wordt opgenomen en geborgd in een ecologisch werkprotocol.

Planning

Bij de planning van de werkzaamheden is rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de huismus, spreekw, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. De werkzaamheden worden uitgevoerd in een werkroute die rekening houdt met de aangetroffen nest- en verblijfplaatsen. De werkroute is weergegeven in Appendix I. De werkzaamheden worden woonblok voor woonblok uitgevoerd, waardoor individuen naast de tijdelijke alternatieve nest- en verblijfplaatsen ook telkens kunnen uitwijken naar de overige woonblokken. De permanente alternatieve nest- en verblijfplaatsen komen ook woonblok voor woonblok vrij. Daarmee worden mitigerende maatregelen getroffen om effecten op de soorten te verminderen.

Conclusie

Met de gekozen werkwijze, planning en periode van uitvoering, wordt schade aan de huismus, spreekw, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen. Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering is voldoende aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing aanwezig is.

⁵ <https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/609300022.pdf>
ODH1490133

Staat van instandhouding

Om een omgevingsvergunning te mogen verlenen, mag kortgezegd de staat van instandhouding van de aangevraagde beschermde soort(en) niet verslechteren. Onderdeel van deze toetsing is ook of er mogelijk sprake is van cumulatieve effecten.

De huismus komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Sliedrecht. In het activiteitenplan wordt beschreven dat de dichtheid aan broedparen in Sliedrecht relatief hoog zijn in vergelijking met de rest van de Provincie Zuid-Holland. Als gevolg van de werkzaamheden gaan twaalf nesten van de huismus verloren. Met de inrichting van de werkzaamheden worden de kwetsbare periodes van de huismus zo veel mogelijk vermeden en na afronding van de werkzaamheden voorziet het plangebied in nieuwe, duurzame broedlocaties.

De spreeuw komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Sliedrecht. De staat van instandhouding van de spreeuw wordt zowel op landelijke als op provinciale schaal als 'zeer ongunstig' aangemerkt. De relatieve broedpaardichtheid in Sliedrecht is in 2015 vergeleken met 1998 stabiel tot afgenomen. Als gevolg van de werkzaamheden gaat in het plangebied één nest verloren. Slechts één nest van de geschatte broedpopulatie ondervindt gevolgen van de geplande werkzaamheden, wat een klein aandeel is waardoor een verdere verslechtering van de relatieve broedpaardichtheid in Sliedrecht niet wordt verwacht.

De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis komen verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Sliedrecht. Als gevolg van de werkzaamheden gaan één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en twee paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis, allen met mogelijk milde winterfunctie, verloren. De gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis worden gelijkmatig over de gemeente waargenomen op basis van waarnemingen in de NDFF. Op basis van die gegevens wordt duidelijk dat de drie aangetroffen paarverblijfplaatsen in het plangebied onderdeel uitmaken van een groter netwerk aan verblijfplaatsen in de directe omgeving. Slechts een klein deel van de lokale populatie ondervindt gevolgen van de geplande werkzaamheden.

Maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de staat van instandhouding van de huismus, spreeuw, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in 'Activiteitenplan Huismus, Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis IJsselstraat en Waterwegstraat te Sliedrecht' van april 2025 en de gegevens van 9 september 2025 en 22 oktober 2025.

De voorgestelde maatregelen om de negatieve effecten van de voorgenomen werkzaamheden zoveel mogelijk te mitigeren en te compenseren achten wij in grote lijnen voldoende. Op een aantal onderdelen hebben wij de maatregelen aangescherpt in de specifieke voorschriften om de staat van instandhouding van de huismus, spreeuw, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis te kunnen borgen. Hieronder lichten wij dit toe. In deze beschikking zijn verder algemene voorschriften opgenomen voor een juiste toepassing en naleving van de omgevingsvergunning door de vergunninghouder en gemachtigde(n).

Huisumus en spreeuw

Alternatieve nestgelegenheid

Als gevolg van de werkzaamheden gaan twaalf nesten van de huismus verloren. Vóór 1 mei 2025 zijn 24 tijdelijke nestkasten van het type HMT1 van Unitura gerealiseerd aan de gevels van de Rijnstraat en Lekstraat. In Appendix II zijn de locaties van de tijdelijke nestkasten weergegeven. In de permanente situatie wordt het dak toegankelijk gemaakt voor de huismus. Hiervoor geldt dat elke strekkende meter dak ruimte biedt voor minimaal één nest. Hiermee wordt rekening gehouden met het territoriale gedrag van de mannetjesmussen bij een afstand van minder dan een halve meter tot nestingen.

Dit betekent dat bij een compensatiefactor 1:2 minimaal twee strekkende meter dak toegankelijk gemaakt moet worden per aangetroffen nest. Onderzoek van Sovon en monitoringsresultaten van ecologische bureaus ondersteunen de aanname dat voor huismus toegankelijk gemaakte daken ook na isolatie geen negatief en soms zelfs een positief effect kunnen hebben op de lokale gunstige staat van instandhouding.^{6,7} Om het risico van predatie door roofdieren te verminderen dienen de mussen dieper weg te kunnen kruipen onder het dak dan de eerste twee rijen dakpannen. Een verhoogde panlat is nodig voor een goede ventilatie van de panruimte. Daarnaast kan het zijn dat een keuze gemaakt moet worden voor een bolle in plaats van platte dakpanvorm om voldoende ruimte te bieden voor de huismus na isolatie. De toegang tot de ruimte onder de dakpannen en tussen de eerste drie rijen dakpannen dient minimaal 3,4 centimeter te zijn en de hoogte van de broedruimte minimaal 8 centimeter en bij voorkeur 10 tot 12 centimeter. De ondergrond van de broedruimte mag niet glad zijn om het maken van een nest, uitglijden en daarmee gepaarde pootverwondingen te voorkomen. Plastic dient afgedekt te worden met bijvoorbeeld gripgaas of hout. Om oververhitting van (jonge) dieren in de warmere zomermaanden te voorkomen waarbij temperaturen onder het dak aanhoudend boven de veertig graden kunnen stijgen, is het van belang dat daken op het zuiden, waar temperaturen in de panruimte waar de mus broedt kunnen oplopen tot 80 °Celsius, niet toegankelijk gemaakt worden. De temperaturen onder daken met een oostelijke of westelijke oriëntatie kunnen in de ochtend en middag flink oplopen. Dit effect wordt versterkt bij bebouwing waar ook sprake is van warmtereflectie van een beglaasde, witte of lichtgekleurde gevel of grind. Donkere (donkerblauw of zwartgekleurde) of niet glad geglazuurde dakpannen dragen eveneens bij aan een warmere panruimte. Deze piektemperaturen op een oost- of westelijk dak kunnen voorkomen worden met voldoende dakventilatie waarbij warmte snel afgevoerd wordt. Voldoende dakventilatie kan bereikt worden met een doorlopende luchtspouw van dakvoet naar nok. Hierbij is van belang dat als een afsluitende horizontale pannenlat op de vierde pannenrij wordt geplaatst om te voorkomen dat mussen onder het hele dak komen, hierbij een centimeter of meer ruimte onder de lat wordt gelaten om de verticale luchtstroom onder het dak en natuurlijke trek niet te belemmeren. Daarnaast dienen ook reflecterende onderdakfolies of ademende dampopen onderdakfolies met witte of reflecterende bovenzijde gebruikt te worden die dampdoorlatend zijn maar wel waterwerend. Indien geen dampopen onderdakfolie gebruikt kan worden, dient de ventilatiespouw minimaal 3 centimeter te zijn om natuurlijke ventilatie mogelijk te maken en stilhangende lucht en oververhitting vogels onder het dak te voorkomen. Het gebruik van lichtere OSB-platen of houtvezelplaten heeft de voorkeur boven betonnen onderconstructies die langer warmte vasthouden. Dit alles om te voorkomen dat de dieren onder de daken broeden en in de zomer bij warm weer sterven evenals om nestuitval, eiersterving en sterfte van jonge vogels te voorkomen. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

Als gevolg van de werkzaamheden gaat één nest van de spreeuw verloren. In de permanente situatie worden twee SPP1 nestkasten van Unitura ingebouwd die na de werkzaamheden maar voordat het nieuwe broedseizoen aanvangt, direct beschikbaar zijn. Eén nestkast komt in de gevel van IJsselstraat 42, waar het bestaande nest is aangetroffen. De ander wordt geplaatst in de gevel van de Waterwegstraat 13. De werkzaamheden aan het woonblok van de Waterwegstraat 13 zijn afgerond voordat gestart wordt aan het woonblok met het aangetroffen nest. Hierdoor zal deze nestkast toegankelijk zijn voordat het originele nest verwijderd wordt. Ook zijn er voldoende uitwijkmogelijkheden voor de spreeuw in de toegankelijk gemaakte daken van de overige afgeronde woonblokken. Er zijn daarom geen tijdelijke alternatieven benodigd. Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

Ongeschikt maken

In het activiteitenplan staat beschreven dat de werkzaamheden plaatsvinden buiten het broedseizoen van de huismus en spreeuw en afgerond zijn voor de start van het nieuwe broedseizoen.

⁶ zie ook: Sovon Vogelonderzoek Nederland. Rap_2023-75_Effectiviteit-van-maatregelen-voor-de-Huisumus-S2022-074-LR.

⁷ Waardeburg, isolatie 200 woningen Hengstdal Nijmegen 2020-2021 en effectiviteit vogelvides, open dakvoet en mussendakpannen. En Leusderkwartier Amersfoort 100 woningen in 2021 gerenoveerd waarbij uit monitoring bleek dat het aantal broedparen van 16 naar 55 ging. ODH1490133

De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd door de woonblokken in een werkroute te renoveren per woonblok, wat de effecten op eventueel aanwezige huismussen en spreeuwen zo veel mogelijk beperkt. Om ervoor te zorgen dat er geen huismussen en spreeuwen aanwezig zijn in het plangebied wanneer de werkzaamheden starten, is het van belang om de bebouwing op de juiste wijze en in de juiste periode ongeschikt te maken voor huismussen en spreeuwen. Op deze wijze wordt voorkomen dat er huismussen en spreeuwen in bebouwing aanwezig zijn tijdens het uitvoeren van werkzaamheden, en mogelijk gewond raken of gedood worden. Het belangrijkste hierbij is dat er ongeschikt wordt gemaakt op een moment dat de huismussen en spreeuwen nog niet begonnen zijn met broeden. In de voorschriften hebben wij daarom opgenomen dat het ongeschikt maken dient plaats te vinden voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten het kwetsbare broedseizoen van de huismus dat loopt van 1 maart tot en met 31 augustus.

Huismusnesten zijn jaarrond beschermd, spreeuwennesten vanwege ecologisch zwaarwegende redenen ook. De winterperiode geldt als de minst kwetsbare periode, waardoor ongeschikt maken in deze periode de voorkeur heeft. Hier zijn echter ook uitzonderingen aan verbonden. Het is verboden om de nesten ongeschikt te maken gedurende koude perioden. Een koude periode is een periode van vijf opeenvolgende dagen met ten minste drie dagen (nacht-)vorst. Gedurende deze periode is het verboden om de nestplaatsen ongeschikt te maken om te voorkomen dat individuen in rust worden verstoord en tijdens slechte weersomstandigheden gedwongen zijn nieuwe rustlocaties te vinden. In een koud, nat voorjaar is het broedsucces lager. Bij een warm najaar en een hoger voedselaanbod is de kans op vervollegsels in september groter. Een ecologisch deskundige met expertise op het gebied van de huismus en spreeuw dient vast te stellen of sprake is van late vervollegsels. Indien dit het geval is, dient het ongeschikt maken te worden uitgesteld totdat de ecologisch deskundige het plangebied heeft vrijgegeven.

Het ongeschikt maken van de bebouwing voor de huismus en spreeuw dient te worden uitgevoerd door het verwijderen van de onderste drie rijen dakpannen of het plaatsen van weringsborstels. Dit moet onder begeleiding van een ecologisch deskundige plaatsvinden. Indien er nesten in gebruik zijn, dient het ongeschikt maken plaats te vinden nadat de vogels de nestlocaties uit eigen beweging hebben verlaten. De huismus is een opportunistische soort waardoor herkolonisatie van een gebouw mogelijk is. Huismussen kunnen bijvoorbeeld door onjuist bevestigde of verweerde weringsborstels toch invliegen of nadat de onderste drie rijen dakpannen zijn verwijderd, onder de vierde rij dakpannen kruipen. Daarom is het van belang dat de maatregelen waarmee ongeschikt gemaakt is, nog functioneel zijn vlak voor de uitvoering van de werkzaamheden en dat gecontroleerd wordt of huismussen de nestplaatsen daadwerkelijk hebben verlaten. Maximaal drie dagen voor aanvang van de werkzaamheden vindt een controle plaats door een ecologisch deskundige (voorschrift 5) om vast te stellen dat er op dat moment geen huismussen en spreeuwen in de bebouwing verblijven. De ecologisch deskundige bepaalt wanneer de bebouwing vrijgegeven kan worden voor het starten van de werkzaamheden.

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

Alternatieve verblijfplaatsen

Als gevolg van de werkzaamheden gaat één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en gaan twee paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis verloren. Vóór 15 april 2025 zijn drie tijdelijke vleermuispaalkasten van het type Faunaflex Coco van Faunaconsult gerealiseerd in de omgeving van het plangebied. Het gebruik van paalkasten als tijdelijke voorziening wordt voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, ten aanzien van paarverblijfplaatsen, in beginsel enkel toegestaan als aannemelijk gemaakt kan worden dat er in de directe omgeving geen vergelijkbare voorzieningen getroffen kunnen worden. Daarbij geldt dat één paalkast telt als één alternatieve verblijfplaats. Daarom worden in november en december 2025 nog negen vleermuiskasten opgehangen aan de gebouwen in de omgeving van het plangebied om aan de compensatiefactor van 1 op 4 te voldoen. In Appendix II zijn de locaties van de tijdelijke verblijfplaatsen weergegeven. In de permanente situatie worden twaalf vleermuisinbouwstenen ingebouwd in de kopgevels van de te renoveren woonblokken.

Vier van deze inbouwstenen, die ter compensatie gelden voor de paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis, dienen 80 centimeter hoog te zijn. Dit betekent dat de permanente voorzieningen verticaal geschakeld dienen te worden om hieraan te voldoen of een alternatief type voorziening te plaatsen conform het meest recent geldende Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12). Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat. De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd door de woonblokken in een werkroute te renoveren per woonblok, wat de effecten op de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zo veel mogelijk beperkt. Wanneer één woonblok wordt afgerond, zijn direct de permanente alternatieve verblijfplaatsen bereikbaar.

Ongeschikt maken

In het activiteitenplan staat beschreven dat de werkzaamheden plaatsvinden buiten de kwetsbare perioden van paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Aangezien paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis ook een mogelijke milde winterfunctie hebben, dienen de verblijfplaatsen ongeschikt te worden gemaakt alvorens de werkzaamheden van start gaan. Het ongeschikt maken wordt uitgevoerd in de actieve periode, die loopt van 15 april tot en met 15 oktober, van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. De exclusion flaps waarmee de bebouwing ongeschikt is gemaakt, dienen gedurende minimaal vijf dagen met gunstige weersomstandigheden (minimaal 7°C, een windkracht van maximaal 4 Bft en droog) te worden ingezet. Minimaal drie van de vijf dagen met gunstige weersomstandigheden dienen aaneengesloten te zijn. Bij overdag slecht weer en 's avonds rond zonsondergang en in de nacht goed weer, telt dit nog steeds als een dag met gunstige weersomstandigheden. Het daaropvolgende controlebezoek uiterlijk moet zijn uitgevoerd op 15 oktober. Aangezien de exacte invliegopeningen niet van alle aangetroffen verblijfplaatsen bekend zijn, en ook vanwege het verhuisgedrag van vleermuizen binnen gevel(s) en gebouwen, dienen de gehele gevels van de woningen waar het paarterritorium van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis is aangetroffen ongeschikt gemaakt te worden. Indien invliegopeningen met elkaar in verbinding staan is het per drie meter toegestaan om de overige openingen ongeschikt te maken door middel van weringsborstels, rondschuim of compriband zonder plakranden, onder voorwaarde dat minimaal één van deze openingen ongeschikt wordt gemaakt door middel van een exclusion flap. Er wordt expliciet geen gebruik gemaakt van netten, folie of purschuim. Na het ongeschikt maken wordt een controle uitgevoerd door de ecologisch deskundige alvorens het plangebied wordt vrijgegeven. Daarmee wordt voorkomen dat er dieren kunnen worden verwond of gedood. De ecologisch deskundige dient verslag te doen van het ongeschikt maken in het ecologisch logboek (voorschrift 2). Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit de meest recente Kennisdocumenten Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis (BIJ12).

Cumulatie

Bij de toetsing van de effecten op de staat van instandhouding, hebben wij ook onderzocht of er cumulatieve effecten kunnen optreden als gevolg van andere plannen of projecten die in de omgeving van het plangebied uitgevoerd (gaan) worden. In de omgeving van het plangebied gelden twee omgevingsvergunningen en is een omgevingsvergunningaanvraag, die betrekking hebben op dezelfde lokale populaties van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Gezien de omvang van dit project en het beperkte effect van andere projecten is de impact echter op de soorten minimaal en is er geen sprake van cumulatieve effecten op de staat van instandhouding van de huismus, spreeuw, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken. De werkzaamheden leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus, spreeuw, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. In verband met eventuele uitloop van de werkzaamheden door onvoorziene omstandigheden verlenen wij de omgevingsvergunning tot en met 1 juli 2028.

Samenhangende besluiten

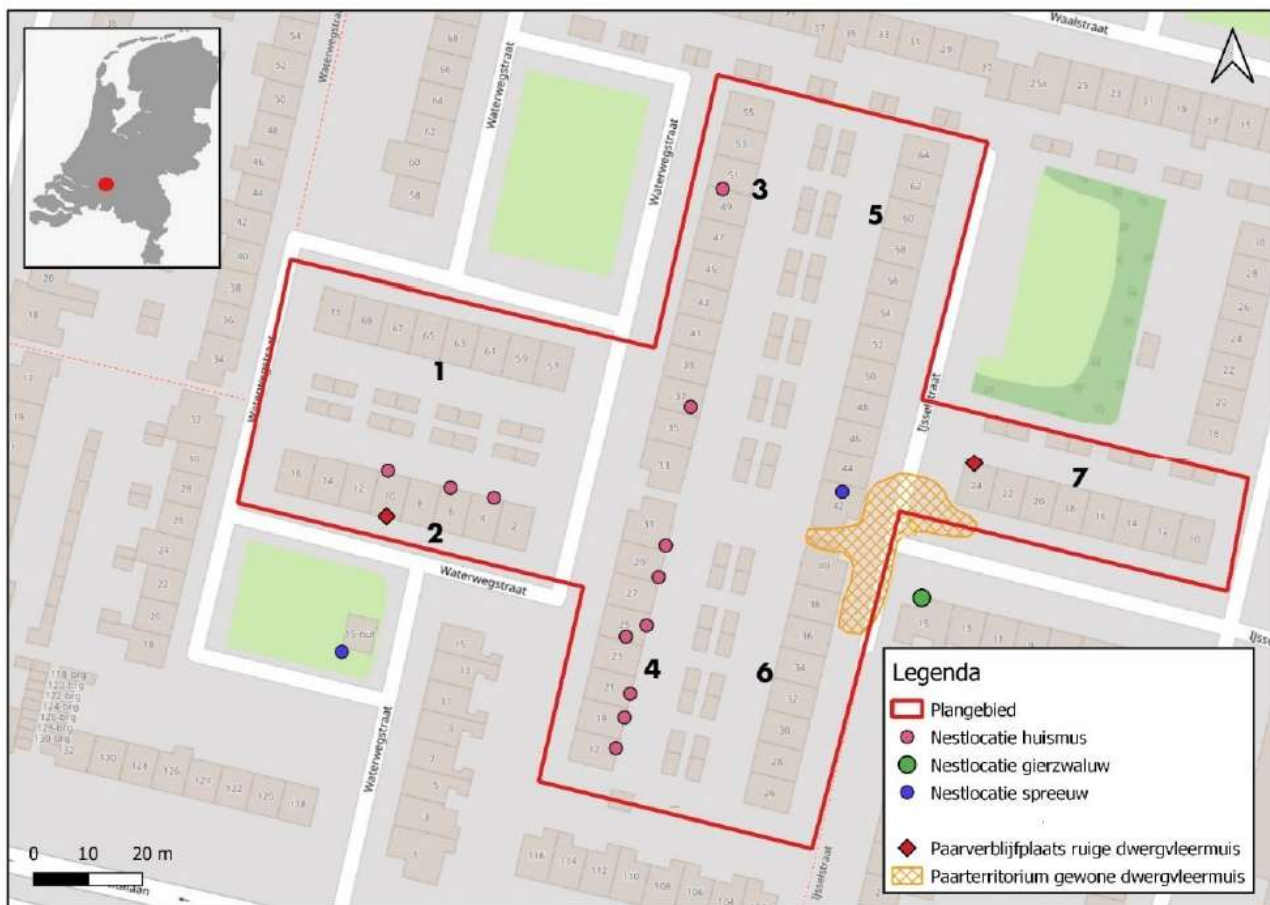
Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten op de huismus, spreeuw, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteiten te kunnen uitvoeren. Kijk voor meer informatie op: <https://omgevingswet.overheid.nl/checken>.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande is de zekerheid verkregen dat de aanvraag voldoet aan het toetsingskader dat betrekking heeft op de in de aanvraag opgenomen flora- en fauna-activiteit en beschermde soorten, zodat de aangevraagde omgevingsvergunning zoals bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet wordt verleend. Aan deze omgevingsvergunning zijn voorschriften verbonden. De omgevingsvergunning treedt in werking vanaf 1 juli 2026 en is geldig tot en met 1 juli 2028.

Appendix I. Werkroute en locaties aangetroffen nest- en verblijfplaatsen

Locaties van de aangetroffen nest- en verblijfplaatsen van de huismus, spreeuw, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis ten opzichte van het plangebied. De volgorde waarin de werkzaamheden zullen plaatsvinden is aangegeven door middel van cijfers.

Appendix II. Locaties tijdelijke alternatieve nest- en verblijfplaatsen

Locaties van de tijdelijke alternatieve nestplaatsen voor de huismus ten opzichte van het plangebied.

Locaties van de tijdelijke alternatieven voor de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis ten opzichte van het plangebied.